

จดหมายข่าว สถานสุขภาพ

ความร่วมมือไทย - ลาว ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เพื่อส่งเสริมการพัฒนาด้านการแพทย์และสาธารณสุขในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สະບាយດີປີໃໝ່ 2013

บทความพิเศษ จากโรงเรียนสู่ชุมชน

**การส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยของเด็กและเยาวชน
ในชุมชนแขวงเซกองและแขวงอัตตะปือ**

ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริให้จัดทำโครงการความร่วมมือไทย-ลาว เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน ปัจจุบันมีโรงเรียนร่วมโครงการจำนวน 15 โรงเรียน ทำกิจกรรมเกษตรเพื่อการเรียนรู้ ผลผลิตที่ได้นำไปประกอบเลี้ยงให้กับนักเรียน ส่วนที่เหลือนำไปจำหน่ายให้ชุมชน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเฝ้าระวังทางโภชนาการ มีการพัฒนาสุขภาพบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน รวมทั้งการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีสุขนิสัยที่พึงประสงค์ ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดนี้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

คณะครูจาก สปป.ลาว เฝ้าทูลละอองพระบาท เพื่อถวายรายงานความก้าวหน้า เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2011 ณ อาคารชัยพัฒนา

แก้ปัญหาในระดับครัวเรือนร่วมด้วย สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยในชุมชนของ สปป.ลาวขึ้น

โดยจะดำเนินการระหว่างปี 2011 - 2015 ในพื้นที่เป้าหมาย 2 หมู่บ้าน คือ บ้านกะปือ ในเขตบริการของโรงเรียนประถมสมบุญ บ้านกะปือ เมืองท่าแตง แขวงเซกอง และบ้านซายในเขตบริการของโรงเรียนประถมสมบุญบ้านซาย เมืองไชยเซษฐา แขวงอัตตะปือ

หน่วยงานของไทยจะสนับสนุนด้านวิชาการ ในขณะที่หน่วยงานของ สปป.ลาว จะสนับสนุนบุคลากรในการทำงานร่วมกับชุมชน โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง ทำงานอย่างมีส่วนร่วม

ร่วม เหมาะสมสอดคล้องกับวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน การดำเนินงานจะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการติดตามประเมินผล และมีการสรุปบทเรียน เพื่อเสนอแนะรูปแบบการพัฒนาภาวะโภชนาการและสุขภาพอนามัยของเด็กและเยาวชนในชุมชนของ สปป.ลาวต่อไป และกำหนดแนวทางเพื่อดำเนินงานในพื้นที่เป้าหมาย ดังนี้

1. ส่งเสริมการผลิตอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เพื่อให้ครัวเรือนของนักเรียนที่มีปัญหาขาดอาหารมีอาหารไว้บริโภคตลอดปี โดยเฉพาะอาหารประเภทเนื้อสัตว์ซึ่งเป็นแหล่งโปรตีน โดยจะมีกิจกรรม เช่น ส่งเสริมการเลี้ยงปลา - เลี้ยงกบ ส่งเสริมการปลูกพืชผักและไม้ผล และการป้องกันรักษาโรคในสัตว์ปีก เป็นต้น

ผลจากการจัดกิจกรรมจะทำให้เด็กและเยาวชนมีภาวะโภชนาการและสุขภาพอนามัยดีขึ้น แต่ก็ต้องใช้ระยะเวลาอันนานกว่าจะเกิดผลได้ด้วยทรงห่วงใย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงมีพระราชดำริให้ขยายการดำเนินงานพัฒนาสู่ชุมชน โดยให้มีการ

อาจารย์ ดร. กุลธิดา กิติดี และ อาจารย์ ดร. กมลรัตน์ โพธิ์ปิ่น
ศูนย์วิจัยพัฒนานวัตกรรมและการถ่ายทอดเทคโนโลยี
คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โรคมือเท้าปาก ไม่น่ากลัวอย่างที่คิด (Hand, Foot, and Mouth Disease)

ตุ่มน้ำพองใสที่บริเวณมือ เท้า และปาก (สำนักสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข)

“

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา การระบาดของโรคมือเท้าปากในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียอาคเนย์ ได้ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขเป็นอย่างมาก โดยพบว่าในประชากรเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปีนั้น มีอาการแทรกซ้อนทางระบบประสาทและระบบทางเดินหายใจร้ายแรงจนทำให้เสียชีวิต เนื่องจากโรคนี้อย่างไม่มีวิธีการรักษาได้อย่างจำเพาะ ดังนั้น การวินิจฉัยที่ถูกต้อง รวดเร็ว ร่วมกับการรักษาแบบประคับประคองตามอาการในระยะแรกที่เกิดอาการของโรค สามารถช่วยให้ผู้ป่วยมีชีวิตรอดมากขึ้นและลดความรุนแรงจากโรคแทรกซ้อนที่รุนแรงได้

”

โรคมือเท้าปากเกิดจากการติดเชื้อไวรัสในกลุ่ม Enterovirus ซึ่งพบในมนุษย์เท่านั้น และมีมากมายหลากหลายสายพันธุ์ ซึ่งสายพันธุ์ที่ก่อโรคมือเท้าปาก มักจะเป็น Enterovirus 71 และ Coxsackie virus A6 โดยจะพบอาการหลังจากได้รับเชื้อประมาณ 3 - 5 วัน โดยอาการของโรคในระยะเริ่มแรกของการติดเชื้อจะพบมีไข้ต่ำๆ นำมาก่อน และมีผื่นแดงตามมือ ฝ่ามือ เท้า และฝ่าเท้า ต่อมาผื่นนี้จะกลายเป็นตุ่มพองใส ไม่คัน แต่เวลากดจะเจ็บ ที่สำคัญจะพบมีตุ่มพองในปาก มักพบที่ลิ้น เหงือก และกระพุ้งแก้ม ทำให้เจ็บปาก ไม่อยากรับประทานอาหาร ต่อมาตุ่มใสจะแตกเป็นแผล หลังจากนั้นอาการจะดีขึ้นและแผลหายไปใน 7 - 10 วัน

การรักษาทำได้โดยรักษาตามอาการแบบประคับประคองเพื่อบรรเทาอาการต่างๆ เช่น การให้ยาลดไข้ ยาแก้ปวดทั่วไป ในรายที่มีแผลที่ลิ้นหรือกระพุ้งแก้ม ควรให้รับประทานอาหารอ่อนๆ ดื่มน้ำ และพักผ่อนอย่างเพียงพอ อย่างไรก็ตามในเด็กเล็กและผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง ควรจะได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนที่อันตรายและสามารถรักษาได้ทันเวลาที่